

**PRIORITETINĖS TEISĖKŪROS INICIATYVOS – REGLAMENTUOTI
NETRADICINĖS MEDICINOS PRAKTIKĄ – NUMATOMO TEISINIO
REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA**

Prioritetinės teisėkūros iniciatyvos pavadinimas	Reglamentuoti netradicinės medicinos praktiką
Vertinimą atlikusi institucija	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
Problema	<p>Didėjantis paslaugų (žr. Pažymos 1 priedą) poreikis, kartu sparčiai besivystančios šių paslaugų technologijos (žmogiškieji ištekliai, paslaugų taikymo būdai ir metodai, naudojami instrumentai) verčia ieškoti sprendimų, kaip apsaugoti paslaugų vartotojus, nes pastaruoju metu vykstant šios veiklos plėtrai nėra apibrėžto aiškaus lyderio, atsakingo už šios veiklos reglamentavimą, racionalią, efektyvią, saugią plėtrą, padedančią apsaugoti paslaugų vartotojus, sudarančią sąlygas paslaugų teikėjams įgyti ar tobulinti savo pasirinktos veiklos srities profesinės kompetencijos žinias. Todėl būtina valstybės strategija (pagalba) – aiški teisinė bazė, apibrėžianti netradicinės medicinos veiklos nuostatas: asmenų, teikiančių paslaugas, kompetenciją ir atsakomybę teikiamų paslaugų ir naudojamų technologijų saugumą (žr. 1 priedą „Preliminarus papildomosios ir alternatyviosios medicinos (PAM) praktikos paslaugų sąrašas“) ir kt. Visa tai turi apsaugoti tiek paslaugų teikėjus, tiek paslaugų vartotojus. Problemos, susijusios su netradicinės medicinos paslaugų kokybe ir saugumu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nėra apibrėžta ir įteisinta netradicinės medicinos sąvoka. Lietuvoje, kaip ir visame pasaulyje, egzistuoja didelė terminologijos įvairovė – natūralioji, neįprastoji, nereguliuojama, nestandartinė, švelnioji, senoji medicina. Patys šios medicinos atstovai vartoja įvairias, kartais viena kitai prieštaraujančias sąvokas: netradicinė medicina, tradicinė medicina, turėdami omenyje Rytų arba liaudies mediciną, natūralioji medicina, holistinė medicina ir kt. • Nėra visiškai apibrėžtas netradicinės medicinos (papildomosios ir alternatyviosios medicinos (toliau – PAM)) ekonominės veiklos turinys Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje (toliau – EVRK). Šiuo metu asmenys, norintys vykdyti sveikatinimo veiklą, t. y. netradicinės medicinos (PAM) praktiką, yra priversti pritaikyti kitus EVRK ekonominės veiklos kodus. • Trūksta kompetencijos. Nėra tikslinių mokymo, kvalifikacijos kėlimo programų (ruošiant atitinkamus specialistus ar suteikiant papildomų kompetencijų šioje srityje) amatų mokyklose, kolegijose ar aukštosiose mokyklose. • Nėra apibrėžta netradicinės medicinos (PAM) veiklos apimtis, nesukurtos paslaugų teikimo metodikos (standartai). Aptariamoms paslaugoms neturi nustatytų paslaugų teikimo reikalavimų (standartų, metodikų), kurie apsaugotų vartotoją nuo sveikatos sužalojimų. (žr. Pažymos 1 priedą). • Viešinimo, reklamos informacija dažnai neteisinga, klaidinanti vartotojus. Šiuo metu dauguma augalinių produktų yra pateikiami kaip maisto produktai, todėl išlieka netinkamo šių produktų ženklavimo ir reklamos problema. Pvz., šiuo metu galima rasti arbatų, kurių etiketėse yra užrašai: „Žolelių arbata cukraus kiekiui kraujyje palaikyti. Gali padėti palaikyti normalų cukraus kiekį kraujyje“, tačiau nėra garantijų, kad minėti arbatai paruošti buvo naudojama tinkamai paruošta žaliava. • Nėra Lietuvoje sukurtos netradicinės medicinos srities valdymo institucinės sistemos. Šiuo metu Lietuvoje nėra institucijų, kurios būtų atsakingos

	<p>už netradicinės medicinos (PAM) politikos formavimą, administravimą bei įgyvendinimą (pvz.: inovacijų plėtrą, diegimą, mokslo vystymą ir kt.), priežiūrą ir stebėseną. Asmenys dėl aktualių minėtos srities klausimų sprendimo, dėl šių paslaugų reglamentavimo poreikio kreipiasi į Ministeriją.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nėra nevyriausybinių organizacijos, kuri vienyto asmenis, atstovaujančius PAM praktikai, tikslingai ir kompleksiskai vykdytų šios srities plėtrą bei inovacijų diegimą Lietuvoje. Lietuvoje veikia asociacijos (draugijos), vienijančios atskirų praktikų, kurios galėtų būti priskirtos PAM sričiai, atstovus: Lietuvos fitoterapijos asociacija, Lietuvos homeopatų asociacija, Lietuvos sveikos gyvensenos ir natūralios (papildomos ir alternatyvios) medicinos rūmai, E. Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondas, Homeopatijos ir homotoksikologijos asociacija, Kosmetikų ir kosmetologų asociacija ir kt. Šios organizacijos daugiausia vienija siaura PAM praktikai priskirtina veikla besidominčius ir (ar) ją vykdančius asmenis, nusistato atitinkamus profesinius ir etinius reikalavimus, kurių privalu laikytis, tačiau jų tarpusavio (atskirų organizacijų) bendrų suderintų veiksmų, strategijų, sąlygojančių PAM plėtrą Lietuvoje, nėra. <p>Nesprendžiant identifikuotų vykdomos veiklos problemų, išlieka grėsmė žmogaus sveikatai. Netradicinės medicinos (PAM) praktikos veikla būtų vykdoma nesilaikant sveikatinimo veiklai taikomų teisinių normų, padedančių apsaugoti šia veikla suinteresuotus asmenis. Kartu šalis išliktų nepatraukli užsienio šalių partneriams bei asmenims, norintiems bendradarbiauti šioje srityje. Šiuo metu Lietuvą šioje veikloje savo iniciatyva užsienyje reprezentuojančios asociacijos laukia valstybės sprendimų. Neplėtojant sveikatos politikos šioje srityje, nei Ministerija nei minėtos suinteresuotos institucijos tinkamai, atsakingai bei argumentuotai negali savęs reprezentuoti diskusijose su užsienio šalių partneriais netradicinės medicinos (PAM) klausimais.</p>
Tikslas	Siekti užtikrinti saugias, kokybiškas netradicinės medicinos (PAM) praktikos veiklos paslaugas.
Status quo	<p>Nacionalinės teisės aktuose iki šiol nėra apibrėžtos netradicinės medicinos (PAM) sąvokos, nenustatyta šios praktikos veiklos sritis, veikla neapibrėžta ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje. Šios veiklos paslaugų teikėjams nėra taikomi sveikatos sistemos teisės aktų principai, nustatantys ir reikalaujantys užtikrinti paslaugų saugumą. Nėra patvirtintų paslaugų kokybės standartų: protokolų, metodų, paslaugos teikimo reikalavimų, nėra patvirtintų PAM praktikos veiklos stebėsenos ir priežiūros sistemų, neapibrėžta šias paslaugas teikiančių asmenų kompetencija. Visos šios priemonės būtinos siekiant sumažinti galimą veiklos riziką žmogaus sveikatai šioje verslo srityje. Atsižvelgiant į pirmiau pateiktą informaciją, visą netradicinės medicinos (PAM) praktikos sritį palikti savireguliacijai yra nesaugu. Nėra ir valstybinių duomenų bazių, kuriose būtų kaupiama informacija, duomenys apie nukentėjusius nuo galimai nekokybiškų netradicinės medicinos (PAM) paslaugų asmenis (pvz., traumų registre tokie duomenys nefiksuojami). Šiuo metu šias paslaugas Lietuvoje gali teikti ne tik sveikatos specialistai, turintys teisę teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, bet ir asmenys, neturintys specialaus išsilavinimo, neįgiję šiai praktikai būtinų teorinių žinių bei įgūdžių. Šiuo metu diskredituojami sveikatos priežiūros specialistai, siekiantys, kad jų teikiamos PAM praktikos paslaugos būtų integruotos į sveikatinimo veiklos sritį.</p>

1-oji alternatyva*:

Igyvendinant 1-ąją alternatyvą* planuojamas PAM veiklos plėtros modelis parengtas pagal netradicinės medicinos (PAM) siūlomos apibrėžti sąvokos turinį (netradicinę mediciną (PAM) siūloma apibrėžti kaip biomedicinos mokslų sritį, apimančią sveikatos rekreaciją, natūralią ir liaudies mediciną ir jų veiklose naudojamus produktus. Numatoma reglamentuoti veiklos apimtis pateikta preliminariame veiklos sričių paslaugų sąrašė (žr. 1 priedą). Paslaugos diferencijuotos pagal galimą riziką ir žalą žmogaus sveikatai (žr. 1A priedą). Pagal „G“ ir „D“ licencijavimo modelius planuojamas licencijuoti PAM praktikos paslaugas bus pavesta administruoti Sveikatos apsaugos ministerijai. Netradicinės medicinos (PAM) praktikos paslaugas, keliančias mažą riziką žmogaus sveikatai, ir priskirtas savireguliacijai (koreguliacijai) (žr. 1, 1A priedai), administruos naujai įsteigta asociacija (rūmai, konfederacija ar sąjunga). Asociacijos veikla vyktų asociacijų įstatymo nuostatų pagrindu. Asociacijos steigiamojo susirinkimo iniciatyva turėtų būti pavesta Sveikatos apsaugos ministerijai. Šios institucijos steigimui nenumatomi valstybės biudžeto asignavimai. Asociacijos pajamas sudarytų nario mokestis, (asociacijos pajamos) bei kitos teisėtai įgytos lėšos. Viena iš asociacijos funkcijų – išduoti PAM kvalifikacijos pažymėjimus (žr. Pažymos 2 priedą) asmenims, vykdantiems veiklą, kuriai bus taikomas savireguliacijos (koreguliacijos) principas. Už šio dokumento išdavimą asmuo turės sumokėti asociacijos nustatyto dydžio mokestį (asociacijos pajamos). Asociacija taip pat būtų atsakinga už Pažymos 1 priedo lentelės penktame stulpelyje nurodyto privalomo papildomų PAM kompetencijų suteikiančio įvadinio mokymo ir (ar) kvalifikacijos kurso pagal atitinkamą PAM veiklą organizavimą, įskaitant mokymo programų projektų rengimą. Jai būtų pavesta organizuoti paslaugų (žr. 1 priedą), kurios bus licencijuojamos, plėtrą, pvz., suteikti visą informaciją, kur ir kokių profesinių kompetencijų gali įgyti asmuo, praktikuojantis minėtą veiklą, vystyti suinteresuotų asmenų bendradarbiavimą, siekiant inovatyvios veiklos. Kartu ji turėtų rengti šios veiklos žmogiškųjų išteklių kompetencijų tobulinimo programų standartų projektus, kuriuos derintų su Sveikatos apsaugos ministerija teisės aktų pagrindu. PAM paslaugos, priskirtos savireguliacijai (koreguliacijai) (žr. 1 priedą), būtų paliktos savieigai neužtikrinant šių paslaugų saugumo vartotojams. Naujai įsteigta Asociacija vykdys veiklą pagal šioje Pažymoje jai priskirtas funkcijas. Asociacija pagal kompetenciją taip pat galėtų rengti ES lėšomis finansuojamus projektus ir dalyvauti juos įgyvendinant.

Igyvendinant šią alternatyvą bus apibrėžta netradicinės medicinos (PAM) sąvoka, ERVK kodu 86 „Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas“ bus apibrėžtas naujas šios veiklos poklasis, nustatytos netradicinės medicinos (PAM) veiklos apimtys, nustatytos jos grupių, pogrupių ar paslaugų nomenklatūros (žr. 1 priedą), parengti paslaugų priskyrimo prie netradicinės medicinos (PAM) kriterijai, sukurtos paslaugų teikimo metodikos (standartai, paslaugų teikimo tvarkos aprašai) bei paslaugų teikėjams, vykdantiems šią veiklą, privalomi veiklos saugą užtikrinantys reikalavimai. Kartu bus nustatyti specialistams, teikiantiems šias paslaugas, kvalifikacijos reikalavimai ir parengta PAM veiklos stebėsenos ir priežiūros sistema. Šiai netradicinės medicinos sričiai valdyti bus sukurta pasirinkta institucinė sistema, įskaitant PAM plėtros komitetą, PAM praktikos konsultantus. Kartu planuojama pasitelkti mokslo institucijas, galinčias prisidėti prie PAM veiklos plėtros.

	<p style="text-align: center;">2-oji alternatyva</p> <p>Igyvendinant šią alternatyvą būtų sprendžiamos tos pačios problemos (nurodytos Pažymos dalyje „Problema“), tačiau mažesne paslaugų apimtimi – tai apimtų PAM natūralios ir liaudies medicinos praktiką ir kelias sveikatos rekreacijos srities paslaugas, kurias numatoma licencijuoti (žr. 1 priedas). Šiuo tikslu visas funkcijas, būtinas netradicinės medicinos (PAM) praktikos paslaugų saugumui ir kokybei užtikrinti, vykdytų tik Ministerija ir jos pavaldžios įstaigos pagal kompetenciją.</p>																		
<p>Poveikis nacionalinei sveikatos sistemai</p>	<p>Status quo</p> <p>2013 m. Pasaulio sveikatos organizacija (toliau – PSO) patvirtino 2014–2023 metų tradicinės medicinos strategiją (<i>WHO Traditional Medicine Strategy 2014–2023</i>), kurioje pateikti statistiniai apžvalgos duomenys (žr. 2 lentelė).</p> <div data-bbox="400 725 1433 1021" data-label="Figure"> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Metai</th> <th>Šalių, reguliuojamų</th> <th>Šalių, nereguliuojamų</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>25</td> <td>65</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>39</td> <td>82</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>45</td> <td>92</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>48</td> <td>110</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>69</td> <td>119</td> </tr> </tbody> </table> </div> <p>2 lentelė. PSO šalių narių netradicinės medicinos teisinio reguliavimo progreso dinamikos stebėsenos duomenys WHO Traditional Medicine Strategy 2014–2023 el. prieiga http://www.who.int/medicines/publications/traditional/trm-strategy14-23/en/).</p> <p>Šiuo metu siūloma reglamentuoti netradicinės medicinos (PAM) sritis nėra integruota į Lietuvos nacionalinę sveikatos sistemą. Sveikatos apsaugos ministras pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus nėra įgaliotas formuoti netradicinės medicinos (PAM praktikos veiklos) politikos ir negali tinkamai reikšti Lietuvos pozicijos Europos komisijoje šiais klausimais, kadangi pagal bendrus valstybės ir sveikatos politikos atstovavimo principus tai vykdyti turi būti įgaliota kompetentinga institucija, vykdanči srities stebėseną, priežiūrą ir kitas veiklos plėtrai būdingas funkcijas. Nesant tinkamai suformuotos teisinės aplinkos, kol veikla neintegruota į sveikatinimo veiklą, Ministerija negali imtis spresti šioje srityje kylančių nesklaidumų ir ginčų tarp vartotojų ir paslaugų teikėjų. Ši veikla ir toliau nepriklausytų sveikatinimo veiklai ir nebūtų įgyvendinta siekiamybė užtikrinti šių paslaugų saugumą vadovaujantis sveikatos sistemai keliamais principais: priimtumo, kai valstybės nustatyta tvarka pripažįstamos sveikatos priežiūros sąlygos, užtikrinančios sveikatos priežiūros paslaugų ir medicinos mokslų principų bei medicinos etikos reikalavimų atitikimą, ir tinkamumo, kai valstybės nustatyta tvarka pripažįstamos sveikatos priežiūros sąlygos, užtikrinančios sveikatos priežiūros paslaugų bei patarnavimų kokybę ir efektyvumą.</p> <p>1-oji alternatyva*</p> <p>Igyvendinant pirmąją alternatyvą* būtų iš esmės sukurta netradicinės medicinos (PAM) praktikos veiklos sritį plėtojanti bei reguliuojanti netradicinės</p>	Metai	Šalių, reguliuojamų	Šalių, nereguliuojamų	2014	25	65	2015	39	82	2016	45	92	2017	48	110	2018	69	119
Metai	Šalių, reguliuojamų	Šalių, nereguliuojamų																	
2014	25	65																	
2015	39	82																	
2016	45	92																	
2017	48	110																	
2018	69	119																	

medicinos (PAM) srities valdymo institucinė sistema, galinti užtikrinti šios veiklos saugumą ir kokybę, kad pagal sveikatinimo veiklos principus paslaugos būtų tiek vartotojams, tiek paslaugos teikėjams tinkamos, priimtinos ir prieinamos. Integravus PAM veiklą į nacionalinę sveikatos sistemą, būtų galima pradėti vykdyti šių paslaugų sveikatos priežiūros technologinį vertinimą, vykdyti nuoseklius mokslo bei tiriamuosius darbus, atlikti analizes, kurių pagrindu būtų vertinama šiuo metu įvairiais būdais ir metodais paplitusi netradicinės medicinos (PAM) praktika. Šie darbai būtini, siekiant reguliuoti planuojamą reglamentuoti sveikatinimo sritį, kuri turi įtakos žmogaus sveikatai. Lietuva šių paslaugų teikimo saugumo požiūriu taptų patraukli užsienio šalių asmenims, norintiems investuoti į žmogaus sveikatą mūsų šalyje. Šios veiklos kokybės ir saugumo standartų nustatymas netiesiogiai prisidėtų prie medicinos turizmo plėtros.

Siūloma įgyvendinti alternatyva Ministerijai iškeltų naują reguliavimo standartą – sukurti ir suderinti šios veiklos paslaugų aplinką reguliuojančius teisės aktus, parengti naują ir išsamią informaciją paslaugų vartotojams apie šios veiklos paskirtį, teikiamą naudą visuomenei bei vietą sveikatinimo veiklos srityje.

Aptariamų paslaugų plėtra turės teigiamos įtakos sveikatos sistemai, kadangi gerinant paslaugų saugumą, kokybę, gerinamas paslaugų priimtumas ir prieinamumas. Tai vienas iš valstybės sėkmės garantų siekiant didinti visuomenės išprusimą sveikatos klausimais, kuris prisideda prie sveiko senėjimo. Kai šios veiklos politikos formavimas ir įgyvendinimo koordinavimas yra vykdomas valstybės institucijos (ypač sveikatinimo veikloje), visuomenė palankiau žiūri į paslaugų teikėjus, drąsiau renkasi jų siūlomas paslaugas. Kartu asmenys daugiau linkę patys prisidėti prie savo sveikatos puoselėjimo ir priežiūros, kadangi už šias paslaugas moka patys.

Įgyvendinus šią alternatyvą būtų įteisintos netradicinės medicinos (PAM) srities sąvokos ir jų apibrėžtys, reglamentavimas būtų vykdomas nuosekliai, nefragmentiškai, pagrįstai. Būtų siekiama maksimaliai sumažinti galimas grėsmes žmonių sveikatai (naudojantis netradicinės medicinos (PAM) praktikos paslaugomis). Apibrėžus PAM veiklos įstatymo projekte šios veiklos valdymo principus, nustačius aiškias paslaugų teikimo sąlygas, apibrėžus specialistų, teikiančių šias paslaugas, kompetenciją, nustačius veiklos saugumo reikalavimus, pradėjus vykdyti jų priežiūrą ir stebėseną, sumažėtų asmenų, prisistatančių sveikatinimo paslaugų teikėjais. Visos šios priemonės padėtų apsaugoti tiek paslaugų vartotojus, tiek paslaugų teikėjus.

2-oji alternatyva

Įgyvendinus 2-ąją alternatyvą būtų palaipsniui pradėta valstybės lygmeniu reglamentuoti netradicinės medicinos (PAM) sritį siauresne (tik licencijuojamos PAM veiklos) apimtimi. 2-oji alternatyva atitinka 1-ojoje alternatyvoje* išdėstytus principus, tačiau iš esmės skiriasi veiklos valdymo modeliai. Įgyvendinant šią alternatyvą poveikis nacionalinei sveikatos sistemai būtų toks pat, kaip ir įgyvendinant 1-ąją alternatyvą.

Atsižvelgiant į šioje alternatyvoje išdėstytas nuostatas, būtų vykdoma dalinė netradicinės medicinos (PAM) veiklos plėtra, valstybinis reguliavimas apimtų tik dalį sveikatinimui siūlomų priskirti PAM veiklos paslaugų (žr. Pažymos1 priedą).

Poveikis valstybės finansams	Status quo					
	<p>Iki šiol netradicinės medicinos (PAM) sritis nesulaukė deramo dėmesio ir su šia veikla susiję probleminiai klausimai buvo nagrinėjami tik fragmentiškai, todėl valstybės finansams atskiras pavienis PAM praktikos sričiai priskirtinų paslaugų teisinis reglamentavimas bendroje valstybės teisinėje sistemoje negalėjo turėti jokio poveikio valstybės finansams.</p> <p>2014 m. pradžioje Šešioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 257 punkto „Siekime teisės aktais reglamentuoti netradicinės (papildomos ir alternatyvios) medicinos paslaugų teikimą“ nuostatomis įgyvendinti įkurtas Netradicinės medicinos iniciatyvų koordinavimo skyrius (šio skyriaus bendras darbo užmokesčio fondas 2014 m. buvo 219,7 tūkst. litų (63,6 tūkst. eurų)).</p> <p>Atsižvelgiant į Pažymoje išdėstytas problemas bei pirmiau minėtas nuostatas, galima daryti prielaidą, kad planuojamas lėšų poreikis pateisina Pažymos tikslo ir jam įgyvendinti numatytų priemonių parengimą.</p>					
1-oji alternatyva*						
<p>Įgyvendinant 1-ąją alternatyvą*, planuojant reglamentuoti netradicinės medicinos (PAM) sritį, papildomoms funkcijoms vykdyti reikalingi papildomi valstybės biudžeto asignavimai išdėstyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010 m. kovo 26 d. įsakymu Nr.1K-085.</p>						
(tūkst. eurų)						
Eil. Nr.	Metai Institucijos Planuojamos išlaidos	2017 Ministerija	2018 Ministerija	2019 Ministerija	Iš viso	
1	2	3	4	5		6
2.	Išlaidos					
2.1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas					
2.1.1.	Darbo užmokestis	22,5	78,8	0,0	101,3	
2.1.2.	Socialinis draudimas	7,2	25,2	0,0	32,4	
	Iš viso (2.1):	29,7	104,0	0,0	133,7	
2.2.	Prekių ir paslaugų naudojimas					
2.2.1.	Prekių ir paslaugų naudojimas					
2.2.1.1.1.30	Kitos paslaugos:					
	Darbo vietų išlaikymas (kvalifikacijos kėlimas, komandiruotės, ryšių paslaugos ir kt.)	5,0	0,0	0,0	5,0	
	Konferencija, viešinimas	8,7	0,0	0,0	8,7	
	Informacinės sistemos specifikacijos ir projekto parengimas	8,7	0,0	0,0	8,7	
	Informacinės sistemos palaikymas, sistemos eksploatacinės išlaidos techninei priežiūrai	0,0	0,0	20,3	20,3	
	Iš viso 2.2	22,4	0,0	20,3	42,7	
2.9.	Pervedamos Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos*	1737,0	0,0	0,0	1737,0	

	Iš viso (2.1+2.2+2.9):	1789,1	104,0	20,3	1913,4
3.	Materialiojo ir nematerialiojo turto sandoriai bei finansinių įsipareigojimų vykdymas				
1.1.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos				
3.1.1.	Ilgalaikio turto kūrimas ir įsigijimas:				
	(9 kompiuteriai)	1,1	3,9	0,0	5,0
	Informacinė sistema – kompiuterinė programinė įranga, kompiuterinė programinė licencija	0,0	405,5	0,0	405,5
	Iš viso (3):	1,1	409,4	0,0	410,5
	Iš viso: (2.1 + 2.2 + 2.9 +3)	1790,2	513,4	20,3	2323,9
<p>* Europos Sąjungos lėšas planuojama panaudoti, siekiant užtikrinti netradicinės medicinos (PAM) paslaugų saugumą: turi būti parengti unifikuoti paslaugų teikimo standartai (paslaugų teikimo protokolai, paslaugų teikimo metodikos, paslaugų teikimo specialieji reikalavimai, atskiros mokslo studijos, pagrindžiančios netradicinės medicinos (PAM) produktų naudojimo kokybę ir efektyvumą. Turi būti sukurta netradicinės medicinos (PAM) informacinė duomenų bazė.</p>					
<p>Bendra papildomų asignavimų suma – 2 323,9 tūkst. eurų. Darbo užmokesčio fondas – 133,7 tūkst. eurų. Iš jų darbo užmokestis 101,3 tūkst. eurų, socialinio draudimo įmokos 32,4 tūkst. eurų. Priėmus sprendimą reglamentuoti šią veiklą, būtini devyni etapai planuojamoms funkcijoms vykdyti. Iš jų dvi pareigybės – tiesioginėms viešojo administravimo funkcijoms vykdyti: teisės aktų projektams rengti (žr. Pažymos 3 priedas). Skyrius ir toliau privalės įgyvendinti veiklas, nurodytas planuojamų teisės aktų nuostatose. Atkreiptinas dėmesys, kad planuojama reglamentuoti sritis iki šiol viešojo administravimo praktikos neturi, todėl tikėtina, kad šiuo metu skyrius (trys pareigybės), kuriam pavesta parengti šios veiklos reguliavimo principus, pagal planuojamas Ministerijai priskirti funkcijų apimtis negalėtų užtikrinti, kad darbai būtų atlikti laiku. Šešios pareigybės būtų skirtos Ministerijos pavaldiems visuomenės sveikatos centrams pagal kompetenciją šioje alternatyvoje nurodytų sričių visuomenės sveikatos priežiūros saugos (higienos normų) reikalavimų priežiūrai vykdyti. Atkreipiame dėmesį, kad ir šiuo metu visuomenės sveikatos priežiūros centrai vykdo saugos reikalavimų priežiūros kontrolę. Jų praktinės veiklos užduotys dėl netradicinės medicinos (PAM) veiklos kontrolės keisis tik dėl padidėjusios tikrinimų apimties, nes tikrinimai turi būti vykdomi pagal parengtų teisės aktų nuostatas. Viena pareigybė būtų skirta netradicinės medicinos (PAM) praktikos kvalifikacijos pažymėjimams išduoti. Tai vykdyti būtų pavesta Ministerijos pavaldžiai institucijai, pagal šiuo metu priskirtas kompetencijas – Valstybinei akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos.</p> <p>Kitoms išlaidoms planuojama 1 913,4 tūkst. eurų: specialistų kvalifikacijai kelti, komandiruotėms, darbo vietoms išlaikyti (kanceliarinės prekės, komunalinės, ryšių paslaugos), konferencijai organizuoti (informacijos viešinimas, pristatant visuomenei šios veiklos reglamentavimo principus), informacinės duomenų sistemos eksploatacijai ir palaikymui, numatomo vykdyti projekto, skirto sveikatinimo veiklos teikiamų paslaugų saugumui ir šios veiklos plėtrai, atitinkančiai visuomenės poreikius bei lūkesčius, bendram finansavimui. Nepaprastosioms išlaidoms ilgalaikiam materialiam turtui įsigyti planuojamas 410,5 tūkst. eurų poreikis (iš jų 5,0 tūkst. eurų kompiuteriams įsigyti bei 405,5 tūkst. eurų</p>					

informacinei sistemai pirkti ir diegti, kad būtų galima tinkamai administruoti planuojamą reglamentuoti sveikatinimo veiklą). Planuojama, kad šios išlaidos bus vienkartinės.

Reikia atkreipti dėmesį, kad lėšų poreikis numatytoms priemonėms įgyvendinti pagal metus gali keistis įstatymų ir teisės aktų projektų rengimo metu. Priemonių, kurioms įgyvendinti būtini konkursai, įgyvendinimas taip pat gali turėti įtakos asignavimų pokyčiams.

Visos nurodytos išlaidos bus reikalingos pradėjus vykdyti veiklą, jos kasmet turės būti planuojamos einamųjų metų biudžete. Tačiau kartu neatmetama prielaida, kad teisės aktų, reglamentuojančių einamųjų metų biudžeto sudarymą (pvz., darbo užmokesčio fondo apskaičiavimą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimai ir kt.), keitimasis gali turėti įtakos suplanuotiems valstybės biudžeto asignavimams.

Taip pat reikia įvertinti tai, kad dalis skirtų valstybės biudžeto asignavimų iš dalies turėtų pasidengti valstybės rinkliavų įmokomis, kurias mokės asmenys už PAM kvalifikacijos pažymėjimų išdavimą ir veiklos pradžią. Preliminariais skaičiavimais, atsižvelgiant į tai, kad valstybės rinkliavos dydis gali svyruoti nuo 10 iki 100 eurų (10 eurų PAM kvalifikacijos pažymėjimo išdavimas, 30–100 eurų sąnaudos (imtas vidurkis ~ 45 eurai), kurias turėtų patirti kompetentinga institucija, vertinanti minėtam dokumentui gauti pateiktus duomenis), pajamos į valstybės biudžetą (prielaida) už valstybės rinkliavas galėtų sudaryti apie 123 tūkst. eurų per metus. Prognozuojamas pradinis preliminarus asmenų, planuojančių vykdyti netradicinės medicinos (PAM) veiklą, skaičius galėtų būti ne mažesnis kaip 2 251. Konkretesnę valstybės rinkliavų asignavimų sumą bus galima nustatyti ir tikslinti tik pradėjus registruoti šiuos asmenis informacinėje netradicinės medicinos (PAM) praktikos duomenų bazėje ir parengus teisės aktų projektus (PAM kvalifikacijos pažymėjimo išdavimas, PAM veiklos visuomenės sveikatos saugos reglamentas (-ai), kurių pagrindu bus galima tiksliai apskaičiuoti šį mokesstinį dydį. Kartu atkreipiame dėmesį, kad valstybė kol kas jokių minėtos informacinės duomenų bazės analogų neturi.

2-oji alternatyva

Įgyvendinant 2-ąją alternatyvą valstybės papildomas lėšų poreikis naujoms funkcijoms vykdyti:

(tūkst. eurų)

Eil. Nr.	Metai	2017	2018	2019	Iš viso
	Institucijos Planuojamos išlaidos	Ministerija	Ministerija	Ministerija	
1	2	3	4	5	6
2. Išlaidos					
2.1. Darbo užmokestis ir socialinis draudimas					
2.1.1.	Darbo užmokestis	22,5	112,6	0,0	135,1
2.1.2.	Socialinis draudimas	7,2	36,0	0,0	43,2
	Iš viso (2.1):	29,7	148,6	0,0	178,3
2.2.	Prekių ir paslaugų naudojimas				
2.2.1.	Prekių ir paslaugų naudojimas				
2.2.1.1.3 0	Kitos paslaugos:	9,8	5,5	20,3	35,6
	Darbo vietų išlaikymas (kvalifikacijos kėlimas, komandiruotės, ryšių	1,1	5,5	0,0	6,6

	paslaugos ir kt.)				
	Konferencija, viešinimas	8,7	0,0	0,0	8,7
	Informacinės sistemos specifikacijos ir projekto parengimas	8,7	0,0	0,0	8,7
	Informacinės sistemos palaikymas, sistemos eksploatacinės išlaidos techninei priežiūrai	0,0	0,0	20,3	20,3
2.9.	Pervedamos Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos *	1737,0	0,0	0,0	1737,0
	Iš viso 2 (2.1 + 2.2 + 2.9):	1776,5	154,1	20,3	1950,9
3.	Materialiojo ir nematerialiojo turto sandoriai bei finansinių įsipareigojimų vykdymas				
3.1.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos:				
	(12 kompiuterių)	1,1	5,5	0,0	6,6
	Informacinė sistema – kompiuterinė programinė įranga, kompiuterinė programinė licencija	0,0	405,5	0,0	405,5
	Iš viso (3):	1,1	411,0	0,0	412,1
4.	Iš viso: (2) +(3):	1789,6	565,1	20,3	2375,0
<p>* Europos Sąjungos lėšas planuojama panaudoti, siekiant užtikrinti netradicinės medicinos (PAM) paslaugų saugumą: turi būti parengti unifikuoti paslaugų teikimo metodai; atskiros mokslo studijos, pagrindžiančios netradicinės medicinos (PAM) produktų naudojimo kokybę ir efektyvumą. Turi būti sukurta netradicinės medicinos (PAM) informacinė duomenų bazė.</p> <p>Bendra papildomų asignavimų suma – 2 375,0 tūkst. eurų. Darbo užmokesčio fondas – 178,3 tūkst. eurų: iš jų darbo užmokestis 135,1 tūkst. eurų, socialinio draudimo įmokos 43,2 tūkst. eurų. Šie asignavimai būtini dvylika etatų, kurie planuojami šiems darbams: viena pareigybė skirta tiesioginėms Ministerijos funkcijoms, numatytoms pradedant reglamentuoti netradicinės medicinos (PAM) sritį, vykdyti, keturios pareigybės pagal kompetenciją Ministerijai pavaldiems visuomenės sveikatos centrams (teisės aktų, susijusių su visuomenės sveikatos saugos reglamentų laikymusi teikiant netradicinės medicinos paslaugas, atitikties vertinimas užtikrinant sveikatos saugos kontrolę (tikrinimo apimtis turėtų būti nustatyta Ministerijos patvirtintuose planuojamų reglamentuoti netradicinės medicinos paslaugų teikimo reikalavimuose), penkios pareigybės skirtos PAM praktikos kvalifikacijos pažymėjimams pagal kompetenciją registruoti, vertinti ir išduoti (nes funkcijas, kurios 1-ojoje alternatyvoje* buvo planuojamos priskirti Asociacijai, turės vykdyti šie specialistai), dvi pareigybės – šių sveikatos specialistų kvalifikacijos kėlimui organizuoti ir administruoti. Kitų išlaidų planuojama 1950,9 tūkst. eurų (specialistų kvalifikacijos kėlimas, komandiruotės, darbo vietų išlaikymas (kanceliarinės prekės, komunalinės, ryšių paslaugos), konferencijos organizavimas (informacijos viešinimas, pristatant visuomenei šios veiklos reglamentavimo principus), informacinės duomenų sistemos eksploatacija ir palaikymas ir planuojamo vykdyti projekto, skirto sveikatinimo veiklos teikiamų paslaugų saugumui ir šios veiklos plėtrai, atitinkančiai visuomenės poreikius bei lūkesčius, bendras finansavimas. Planuojama 412,1 tūkst. eurų nepaprastųjų išlaidų ilgalaikiam materialiam turtui įsigyti: iš jų 6,6 tūkst. eurų kompiuteriams ir 405,5 tūkst. eurų informacinei sistemai įdiegti, kad būtų tinkamai administruojama planuojama reglamentuoti sveikatinimo veikla.</p>					

	<p>Kartu reikia įvertinti tai, kad dalis skirtų valstybės biudžeto asignavimų iš dalies turėtų pasidengti valstybės rinkliavų įmokomis, kurias mokės asmenys už PAM kvalifikacijos pažymėjimų išdavimą ir veiklos pradžią. Preliminariais skaičiavimais, atsižvelgiant į tai, kad valstybės rinkliavos dydis gali svyruoti nuo 10 iki 100 eurų (10 eurų PAM kvalifikacijos pažymėjimo išdavimas, 30–100 eurų sąnaudos (imtas vidurkis ~ 45 eurai), kurias turėtų patirti kompetentinga institucija, vertinanti minėtam dokumentui gauti pateiktus duomenis), pajamos į valstybės biudžetą (prielaida) už valstybės rinkliavas galėtų sudaryti apie 123 tūkst. eurų per metus. Prognozuojamas pradinis preliminarus asmenų, planuojančių vykdyti netradicinės medicinos (PAM) veiklą, skaičius galėtų būti ne mažesnis kaip 2 251. Konkretesnę valstybės rinkliavų asignavimų sumą galima bus nustatyti ir tikslinti tik pradėjus registruoti šiuos asmenis informacinėje netradicinės medicinos (PAM) praktikos duomenų bazėje ir parengus teisės aktų projektus (PAM kvalifikacijos pažymėjimo išdavimas, PAM veiklos visuomenės sveikatos saugos reglamentas (-ai), kurių pagrindu bus galima tiksliai apskaičiuoti šį mokestinį dydį. Kartu atkreipiame dėmesį, kad valstybė kol kas jokių minėtos informacinės duomenų bazės analogų neturi.</p>
<p>Poveikis administracinei naštai</p>	<p>Status quo</p> <p>Iki šiol netradicinės medicinos (PAM) praktikos veikla Lietuvoje neregamentuota, todėl nėra duomenų apie administracinės naštos poveikį piliečiams, valstybės ir savivaldybių institucijoms.</p> <p>1-oji* ir 2-oji alternatyvos</p> <p>Atsižvelgiant į <i>Status quo</i>, nėra galimybių konkrečiai įvertinti atsiradusių informacinių įsipareigojimų piliečiams, nes nebuvo vykdoma planuojamos reglamentuoti veiklos nei priežiūra, nei stebėseną. Asmenys, nusprendę savo veiklas tęsti pagal šiuo metu galiojančius EVRK veiklos kodus, ir toliau tęs savo veiklas, nieko nekeisdami (jiems neatsiras prievolė įgyti PAM kvalifikacijos pažymėjimus ar nutraukti veiklą), tačiau fizinis asmuo, planuojantis verstis netradicinės medicinos (PAM) praktika, privalės įsigyti PAM kvalifikacijos pažymėjimą ir leidimą veiklai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeigu numatoma vykdyti veikla licencijuojama, turės pateikti išsilavinimą, kvalifikaciją, papildomą PAM kompetenciją ir įgūdžių įgijimą patvirtinančius dokumentus. Juos turės pateikti SAM įgaliotai institucijai pagal šiuo metu priskirtą kompetenciją Valstybinei sveikatos priežiūros akreditavimo tarnybai prie SAM. • Jeigu numatoma veikla vykdoma savireguliacijos (koreguliacijos) principu, valstybės akredituotai Asociacijai pagal jos nustatytus reikalavimus turės pateikti išsilavinimą, kvalifikaciją, papildomą PAM kompetenciją ir įgūdžių įgijimą patvirtinančius dokumentus. • turės pateikti dokumentus, patvirtinančius netradicinės medicinos (PAM) praktikos paslaugų teikimui nustatytų reikalavimų atitikti Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliotai institucijai pagal kompetenciją. Tada bus išduodamas leidimas (licencija) PAM veiklai vykdyti.
<p>Poveikis ekonomikai</p>	<p>Status quo</p> <p>Šiuo metu Lietuvoje nėra susitarta dėl bendrų netradicinės medicinos (PAM) sąvokų ir apibrėžčių, netradicinės medicinos (PAM) praktikos paslaugos nėra priskirtos sveikatinimo veiklai bei nėra vientiso aptariamos srities teisinio reguliavimo mechanizmo. Taip pat nėra informacinių sistemų (duomenų bazių) analogų, galinčių vykdyti šios srities stebėseną ir priežiūrą. Nacionalinės SPA</p>

asociacijos 2012 m. atlikto tyrimo pavyzdyje galime matyti, kaip, pvz., sanatorija (juridinis asmuo), nusprendusi teikti akupunktūros paslaugas, turi užtikrinti, kad šias paslaugas atliekantis specialistas turėtų medicininį išsilavinimą, kabinetas atitiktų higienos normas, už suteiktas paslaugas būtų sumokamas pridėtinės vertės mokestis į biudžetą bei specialisto darbo užmokestis būtų apmokestinamas Sodros ir gyventojų pajamų mokesčiais. O asmuo, kuris dirba su verslo liudijimu, kuriam šiuo metu nekeliami jokie papildomi reikalavimai (nei higienos, nei kvalifikacijos), anksčiau minėtų mokesčių nemoka, nes ši veiklos rūšis nėra įtrauka į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą veiklos rūšių sąrašą. Tokia situacija ir sukuria prielaidas iškraipytai konkurencijai, nelegaliam darbui ir nesaugių paslaugų teikimui. 2012 m. Nacionalinės SPA asociacijos atlikto tyrimo duomenys rodo, kaip keistūsi mokestinės pajamos į valstybės biudžetą, nes dalis tyrime nurodytų paslaugų patektų (žr. 1 priedą) į netradicinės medicinos praktikos veiklos reguliavimo sritį. Todėl darytina prielaida, kad įteisinus šią veiklos sritį, nustačiusi lygiavertes šios veiklos sąlygas, būtų iš dalies netiesiogiai kompensuojami toliau nurodyti galimi valstybės biudžeto lėšų praradimai.

„Pagal kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų rūšies verslo (VL) liudijimą veikiančys gyventojai:

Per visus metus	2010 m.
Individualios veiklos išduotų pažymėjimų skaičius	6 388
Sumokėta mokesčių už verslo liudijimus	2 334,403
Vid. fiks. pajamų dydžio mokestis už verslo liudijimą	879
Sumokėtas privalomasis sveikatos draudimas (PSD)**	5 519,232
Sumokėta į valstybės biudžetą, iš viso:	21 651,715

*tuo metu tai sudarė 180 Lt/mėn.

** tuo metu tai sudarė 72 Lt/mėn.

Jei šie darbuotojai būtų įdarbinti pagal darbo sutartis:

(Litai)

Per visus metus	2010 m.		2011 m.		2012 m. I ketv.	
	1 darbuotojas	Visi VL turėtojai	1 darbuotojas	Visi VL turėtojai	1 darbuotojas	Visi VL turėtojai
Individualios veiklos išduotų pažymėjimų skaičius		6 388		7 204		5 955
Metinis vid. DU***	24 048	153 618,624	21 840	157 335,360	6 489	38 641,995
Iš įmonės lėšų nuo darbuotojui priskaitomo atlyginimo įmokos Sodrai 30,98 %	7 450	47 591,050	6 766	48 742,495	2 010	11 971,290
Iš darbuotojo priskaitomo atlyg.: gyventojų pajamų mokestis (GPM) 15 %	3 195	20 407,360	2 843	20 477,802	885	5 267,317
Iš darbuotojo priskaitomo atlyg. Sodrai 9 %	2 164	13 825,676	1 966	14 160,182	584	3 477,780
Būtų sumokėta į valstybės biudžetą, iš viso:	12 809	81 824,086	11 574	83 380,479	9 968	59 358,381

Skirtumas, nuo to, ką gavo ir ką būtų gavusi valstybė:		60 172,371	60 319,914	40 507,167
--	--	------------	------------	------------

***Remiantis Statistikos departamento duomenimis, pagal ekonominės veiklos rūšies „žmonių sveikatos priežiūros ir socialinis darbas“ ir be individualiųjų įmonių bruto. Visi skaičiavimai atlikti remiantis Valstybinės mokesčių inspekcijos pateikta oficialia statistika. Labai svarbu atkreipti dėmesį, kad čia yra tik oficialūs duomenys, o asmenų, kurie teikia panašaus pobūdžio paslaugas, yra mažiausiai antra tiek“.

Planuojama reglamentuoti sritis apima paslaugas, kurios šiandien Lietuvos rinkoje užima tam tikrą veiklos lauką, tačiau šio verslo sąlygos ją vykdančiams asmenims yra kardinaliai skirtingos. Šiuo metu šias paslaugas teikiantiems juridiniams asmenims, norintiems legaliai vykdyti minėtą veiklą, reikia atitikti asmens sveikatos priežiūros paslaugoms keliamus reikalavimus, o fiziniams asmenims jokie reikalavimai nėra nustatyti. Pavyzdžiui, šiuo metu, jei veiklą vykdo fizinis asmuo, užregistravęs savo veiklą ekonominiu veiklos kodu 86.90 „Kita žmonių sveikatinimo veikla“, jam nebūtina laikytis jokių sveikatinimo veiklai keliamų saugumo reikalavimų, tačiau jei šią veiklą vykdo juridinis asmuo, jam keliami saugumo reikalavimai, būtini sveikatinimo veiklai vykdyti: asmuo, teikiantis paslaugas, turi turėti dokumentą, patvirtinantį, kad jis yra sveikatos specialistas, kartu juridinis asmuo turi turėti asmens sveikatos priežiūros veiklos licenciją ir atitikti šiai veiklai keliamus visuomenės sveikatos saugos reikalavimus (higienos normas). Pagal pateiktą pavyzdį matyti, kad PAM veiklos sąlygų neapibrėžimas (paslaugų ir veiklos sąlygų teikimo skirtingi standartai), sąlygojantis šios veiklos procesus, daro neigiamą netiesioginę įtaką šalies ūkio raidai.

1-oji* ir 2-oji alternatyvos

Įgyvendinant šias alternatyvas planuojamas teisinis reguliavimas netiesiogiai gali daryti įtaką bendrai šalies ūkio ekonomikos raidai. Pažymos dalies „Status quo“ aprašyme pateikta informacija detaliau atsikleidžia siekiamybę sudaryti vienodas darbo sąlygas sąžiningai šios veiklos konkurencijai, visiems asmenims, dalyvaujantiems šioje veikloje, bus keliami vienodi veiklos vykdymo reikalavimai.

Atkreiptinas dėmesys, kad apskaičiuoti ūkio subjektų galimų patirti finansinių sąnaudų, siekiant prisitaikyti prie naujų paslaugų teikimo sąlygų, šiuo metu nėra galimybių, nes kol kas nėra tai apibrėžiančių poįstatyminių teisės aktų, tačiau, jeigu bus imtasi veiksmų, siekiant reglamentuoti netradicinės medicinos (PAM) sritį, manytina, kad nustatyti paslaugų teikimo reikalavimai paskatins paslaugų teikėjus nuolat kurti ir tobulinti savo konkurencinį pranašumą ne tik Lietuvos rinkoje, bet ir už jos ribų. Tai gali paskatinti inovacijų diegimą netradicinės medicinos (PAM) srityje, ypač vystant ir plėtojant sveikatos rekreacijos paslaugų sritį. Šios srities sveikatos technologijų plėtra, galinti užtikrinti paslaugų saugumą ir kokybę, gali turėti teigiamą netiesioginį poveikį šalies ekonomikai, pvz., pritraukti į Lietuvą daugiau užsienio turistų. Kartu svarbu, kad ši racionali veiklos plėtra paskatintų ir Lietuvos gyventojus drąsiau rinktis ir naudotis šios veiklos paslaugomis, ypač sveikatos rekreacijos.

Ūkio subjektas, siekdamas vykdyti licencijuojamą netradicinės medicinos (PAM) praktikos veiklą, privalės gauti leidimą (licenciją), t. y. privalės pateikti Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliotai institucijai pagal kompetenciją (pvz., Visuomenės sveikatos centrui) dokumentus, patvirtinančius veiklos atitikti netradicinės medicinos (PAM) praktikos paslaugų teikimui nustatytiems reikalavimams. Už aptariamo leidimo (licencijos) išdavimą turės būti sumokamas

	<p>nustatyto dydžio rinkliavos mokestis. Taip pat ūkio subjektas privalės užtikrinti, kad jo įmonėje netradicinės medicinos (PAM) praktikos paslaugas teikiantys specialistai turėtų galiojantį PAM kvalifikacijos pažymėjimą. Dokumentų pateikimo principai priklausys nuo to, kokiam licencijavimo principui priskirtinos jo planuojamos vykdyti netradicinės medicinos (PAM) praktikos veiklos paslaugas.</p> <p>Asmenims, norintiems pradėti vykdyti šią veiklą, atsiras papildoma administracinė našta, kurią bus galima apskaičiuoti, kai bus detalai aprašytos šios veiklos reglamentavimo nuostatos. Kartu svarbu paminėti, kad daugeliui juridinių asmenų, kurie jau šiandien vykdo šiai veiklai galimai priskirtiną veiklą, administracinė našta nedidės, nes jie jau šiandien atitinka sveikatinimo veiklai nustatytus reikalavimus.</p> <p>Teikiame preliminarų šiai veiklai vykdyti reikalingo informacinio pranešimo pildymo pavyzdį (žr. Pažymos 4 priedą „Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitos pavyzdys“).</p>		
Kiti poveikio vertinimo aspektai	<i>Status quo</i>	1-oji alternatyva*	2-oji alternatyva
Socialinei aplinkai	<p>Veikiamos paslaugų teikėjų bei vartotojų, kurie teikia ir gauna netradicinei medicinai (PAM) planuojamas priskirti paslaugas, socialinės grupės, todėl išlieka rizika toliau teikti visuomenei nepagrįstą, klaidinančią informaciją apie atitinkamas sveikatinimo paslaugas; dalis visuomenės neturės galimybių pasirinkti profesijos, atitinkančios asmeninius gebėjimus.</p>	<p>Netradicinės medicinos (PAM) veiklos reglamentavimas apima tris šios sveikatinimo veiklos praktikas: sveikatos rekreaciją, natūraliąją ir liaudies mediciną bei šioje veikloje sukuriamus ir (ar) naudojamus produktus. Šios srities reglamentavimas padidins šias paslaugas teikiančių specialistų patrauklumą, prestižą ir, aišku, pagerins jų konkurencijos sąlygas. Pagerės specialistų, teikiančių sveikatinimo paslaugas, kurios planuojamos priskirti netradicinės medicinos (PAM) praktikos veiklai, socialinė aplinka: bus tinkamai įrengtos darbo vietos, sudarytos sąlygos specialistų kvalifikacijai tobulinti ir kt. Bus vystomos socialinės iniciatyvos su kitų verslo sričių atstovais sveikatinimo srityje partnerystės pagrindu ir ieškant teisinių bei praktinių sveikatinimo veiklos plėtros diegimo galimybių, taip bus gerinamos įmonių socialinės aplinkos sąlygos.</p> <p>Vystant netradicinės medicinos (PAM) sritį, svarbi socialinė iniciatyva – žmogiškųjų išteklių kompetencijų didinimas, asmenų skatinimas siekti išsilavinimo šioje srityje. Jaunimui atsiras galimybė pagal savo asmeninius gebėjimus pasirinkti mokslo įstaigą: amatų mokyklą, kolegiją ar aukštojo mokslo įstaigą, galinčią suteikti tinkamų žinių, praktinių įgūdžių, būtinų šio verslo plėtrai. Ši iniciatyva prisidės prie smulkaus ir vidutinio verslo plėtros Lietuvoje.</p> <p>Vartotojams bus pasiūlyta daugiau įvairesnių saugių sveikatinimo paslaugų, todėl darytina prielaida, kad nustatyti minimalūs netradicinės medicinos (PAM) praktikos veiklos standartai paskatins šių paslaugų konkurenciją, kuri netiesiogiai gali prisidėti prie sveikatos netolygumų ir socialinės atskirties mažinimo.</p>	
Viešojo valdymo sistemai (viešajam administravimui)	<p>Nenumatoma, nes šiuo metu neįtvirtinti nauji visuomeniniai</p>	<p>Sureglamentavus šią sritį, bus suteikta visuomenei išsami, aiški informacija apie šios veiklos valdymo subjektų teises, pareigas, atsakomybę, kompetenciją, kas iki šiol nebuvo atlikta. Be abejonės, visuomenė bus informuota ir apie šios</p>	

	santykiai	<p>veiklos apimtis, šių paslaugų efektyvumą, saugumą, kokybę, galimą tiesioginę naudą šių paslaugų gavėjams (fiziniams ir juridiniams asmenims). Piliečiams visa su šia veikla susijusi informacija turėtų būti pasiekama informacinėje šios veiklos administravimo ir įgyvendinimo sistemoje. Skaidri, atvira ir visiems prieinama su šia veikla susijusi informacija padidins viešojo valdymo procesų skaidrumą, atvirumą, sudarys galimybę visuomenei aktyviai dalyvauti šios sveikatinimo veiklos plėtroje.</p>	
		<p>Ministerijos įgaliotos institucijos pagal kompetenciją išduos PAM licencijuojamos veiklos kvalifikacijos pažymėjimus (žr. Pažymos 1 priedą) ir toliau tobulins ir rengs (PAM) praktikos veiklos sričių paslaugų nomenklatūros sąrašus, PAM veiklos visuomenės saugos reglamentus ir kitus teisės aktus, kurie turėtų būti priimti siekiant šios veiklos reglamentavimo (visas preliminarus numatomų parengti teisės aktų projektų sąrašas pateikiamas Pažymos 3 priede).</p> <p>Kartu atkreipiame dėmesį, kad naujų valstybės ar savivaldybių viešojo administravimo institucijų steigti ar likviduoti pradiniu šios veiklos įgyvendinimo laikotarpiu nenumatyta. Tačiau didės Ministerijos ir pavaldžių institucijų darbo apimtys. Todėl būtina steigti papildomas 9 pareigybes šiai veiklai administruoti: 4 veiklai administruoti ir 5 priežiūros funkcijoms vykdyti. Visi darbuotojai privalėtų gerai išmanyti visų sveikatinimo veiklos sričių teisės aktus, mokėti rengti jų projektus, o specialistams, vykdantiems visuomenės sveikatos kontrolės funkcijas, būtų privaloma turėti</p>	<p>Ministerijos įgaliotos institucijos pagal kompetenciją išduos PAM kvalifikacijos pažymėjimus ir toliau tobulins ir rengs (PAM) praktikos veiklos sričių paslaugų nomenklatūros sąrašus (pagal šioje alternatyvoje planuojamą veikos apimtį), PAM veiklos visuomenės saugos reglamentus ir kitus teisės aktus, kurie turėtų būti priimti siekiant šios veiklos reglamentavimo (visas preliminarus numatomų parengti teisės aktų projektų sąrašas pateikiamas Pažymos 3 priede).</p> <p>Įgyvendinant 2-ąją alternatyvą visas joje numatytas funkcijas turėtų vykdyti viešojo administravimo institucijų darbuotojai. Tuo tikslu Ministerijai ir jos pavaldžioms įstaigoms papildomai reikėtų 12 pareigybių: 2 ministerijos tiesioginėms funkcijoms vykdyti, 3 kontrolės funkcijoms įgyvendinti, 5 su specialistų kvalifikacija susijusiems pažymėjimams išduoti bei 2 specialistų kvalifikacijos tobulinimui vykdyti.</p>

		visuomenės sveikatos bakaluro ar magistro diplomą.	
Teisinei sistemai	Netradicinės medicinos (PAM) sritis šiuo metu, galima teigti, nėra reglamentuota, nes tai vykdoma fragmentiškai, nėra nuoseklumo, o tai klaidina vartotojus bei paslaugų teikėjus, nes iki šiol visuomenei nėra aišku, kas yra atsakingas už šios veiklos politikos formavimą, jos stebėsenos bei priežiūros sistemų ir kitų nuostatų įgyvendinimo plėtrą.	Lietuvos Respublikos netradicinės medicinos (PAM) veiklos įstatymas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, įstatymams ir įstatymų įgyvendinamiesiems aktams, kitiems teisės aktams. Netradicinės medicinos (PAM) veiklos įstatymas nekartoja jau įtvirtinto reglamentavimo. Priėmus Netradicinės medicinos (PAM) veiklos įstatymą neatsiras teisės normų (teisinio reguliavimo) kolizijos, nesidubliuos institucijų funkcijos. Netradicinės medicinos (PAM) praktikos įstatymu nėra perkeliama Europos Sąjungos teisės aktai į nacionalinę teisę. Netradicinės medicinos (PAM) praktikos įstatyme nustatytos priemonės yra proporcingos siekiamam tikslui ir būtinos teisiniam reguliavimui tobulinti. Atsižvelgdami į netradicinės medicinos (PAM) paslaugų saugumo aktualumą ir svarbą, manome, kad įsigaliojimo terminai nustatyti tinkamai. Netradicinės medicinos (PAM) praktikos įstatymas nekliudys visiems asmenims, nepaisant jų tautybės, lyties, įsitikinimų, ginti savo teisėtų interesų, susijusių su įstatyme numatytų šios veiklos tikslų įgyvendinimu. Manome, kad Netradicinės medicinos (PAM) praktikos įstatyme pasirinkti tinkami reguliavimo metodai, kadangi reguliuojant civilinius	Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo papildymo įstatymo (toliau – Sveikatos sistemos įstatymo papildymo įstatymas) nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, įstatymams ir įstatymų įgyvendinamiesiems aktams, kitiems teisės aktams. Sveikatos sistemos įstatymo papildymo įstatymas nekartoja jau įtvirtinto reglamentavimo. Priėmus šį įstatymą neatsiras teisės normų (teisinio reguliavimo) kolizijos, nesidubliuos institucijų funkcijos. Sveikatos sistemos įstatymo papildymo įstatymu nėra perkeliama Europos Sąjungos teisės aktai į nacionalinę teisę. Šiame įstatyme nustatytos priemonės yra proporcingos siekiamam tikslui ir būtinos teisiniam reguliavimui tobulinti. Atsižvelgdami į netradicinės medicinos paslaugų saugumo aktualumą ir svarbą, manome, kad įsigaliojimo terminai nustatyti tinkamai. Šis įstatymas nekliudys visiems asmenims, nepaisant jų tautybės, lyties, įsitikinimų, ginti savo teisėtų interesų, susijusių su įstatyme numatytų šios veiklos tikslų įgyvendinimu. Planuojant įgyvendinti šią alternatyvą pasirinktas teisinis reguliavimas yra diapozityvus (leidžiantis pasirinkti), t. y. asmenys turės teisę pasirinkti, ar jiems vykdyti netradicinės medicinos praktikos veiklą, ar

	<p>santykius vyrauja diapozityvus (leidžiantis pasirinkti) teisinio reguliavimo metodas, t. y. asmenys turės teisę pasirinkti, ar jiems vykdyti netradicinės medicinos praktikos veiklą, ar ne, o administracinių santykių imperatyvus (nurodantis, privalomas) reguliavimas turi užtikrinti vykdomos veiklos saugumą. Taip pat manytina, kad pasirinkta diferencijuoja šios veiklos kontrolės sistema yra pozityvi tiek paslaugos teikėjo, tiek vartotojo atžvilgiu. Vykdyti visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normos) laikymosi kontrolę privalo viešojo administravimo institucija – Ministerijai pavaldi įstaiga pagal jai priskirtą kompetenciją, o pačios veiklos inovatoriškumo, racionalumo, siekiant efektyvumo ir kokybės sąžiningos konkurencijos sąlygomis, stebėseną ir kontrolę turi vykdyti Asociacija, kurios veikla turėtų būti pagrįsta savireguliacijos (koreguliacijos) principu. (Visas preliminarus numatomų parengti teisės aktų projektų sąrašas pateikiamas Pažymos 3 priede. Atkreiptinas dėmesys, kad būtinų parengti teisės aktų projektų sąrašas bus tikslinamas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimamus sprendimus, susijusius su netradicinės medicinos (PAM) sritimi.</p>	<p>ne, o administracinių santykių reguliavimas – imperatyvus, kadangi asmuo, vykdydamas šią veiklą, privalo užtikrinti šiai veiklai keliamus saugumo reikalavimus. Šiuo įstatymu visas teises, pareigas, atsakomybę dėl šios sveikatinimo veiklos politikos formavimo, jos įgyvendinimo organizavimo ir koordinavimo, stebėsenos bei kontrolės funkcijų prisiima valstybė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija Sveikatos apsaugos ministerija. Visas preliminarus numatomų parengti teisės aktų projektų sąrašas pateikiamas Pažymos 3 priede. Atkreiptinas dėmesys, kad būtinų parengti teisės aktų projektų sąrašas bus tikslinamas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimamus sprendimus, susijusius su netradicinės medicinos (PAM) sritimi.</p>
Alternatyvų palyginimas	<p><i>Status quo</i> situacija nėra tinkama, nes iki šiol Lietuvoje nėra apibrėžta ir įteisinta netradicinės medicinos (PAM) sąvoka, nėra sukurtos netradicinės medicinos srities valdymo institucinės sistemos, todėl nesiekama Lietuvos vartotojams užtikrinti</p>	

	<p>netradicinės medicinos (PAM) praktikos paslaugų saugumo, taip apsaugant nuo galimos rizikos žmogaus sveikatai; vartotojai klaidinami, pateikiant nepagrįstą informaciją apie atitinkamas paslaugas, netradicinės medicinos (PAM) praktikos paslaugų teikėjai dirba skirtingomis konkurencinėmis sąlygomis, Lietuva išlieka mažiau patraukli užsienio investuotojams ir turistams (medicininio turizmo aspektu).</p>	
		<p>Šiai alternatyvai įgyvendinti per ateinančius trejus metus papildomai reikėtų 2 323,9 tūkst. eurų valstybės biudžeto asignavimų. Todėl atsižvelgiant į pažymoje iškeltą tikslą, šios alternatyvos apimtyje (žr. Pažymos 1 priedą), būtina spręsti problemas, įgyvendinti numatytas jų kompleksines priemones. Numatomą teigiamą šios alternatyvos įgyvendinimo naudą patirs šios visuomenės asmenų grupės: asmenys, norintys stiprinti ir saugoti sveikatą, ugdyti praktinius sveikos gyvensenos įgūdžius, turintys sveikatos negalavimų ir siekiantys juos palengvinti. Naudą taip pat patirs ir paslaugų teikėjai (bus sukurta palanki teisinė darbo aplinka) bei asmenys, kurie atsakingi už PAM veiklos plėtrą (mokslo įstaigos, savivaldybės gydytojai, visuomenės sveikatos biurai ir asociacijos, jungiančios PAM veiklą vykdančius asmenis) (žr. 5 priedą). Bus sukurta palanki teisinė ir informacinė aplinka</p> <p>Šiai alternatyvai įgyvendinti per ateinančius trejus metus papildomai reikėtų 2 375,0 tūkst. eurų valstybės biudžeto asignavimų. Numatomas mažesnis šios alternatyvos įgyvendinimo naudos efektas (žr. Pažymos 5 priedą). Bus sukurta palanki teisinė aplinka šioms visuomenės grupėms: paslaugų teikėjams, teikiant PAM licencijuojamas paslaugas (žr. Pažymos 1 priedą) paslaugas, vartotojams, kurie gaus saugias ir kokybiškas paslaugas.</p> <p>Visas toliau išvardytas funkcijas turėtų vykdyti Ministerija, dalį šios veiklos pavesdama vykdyti pagal kompetenciją savo pavaldumo įstaigoms. Ministerija, įgyvendindama šią alternatyvą, turėtų nustatyti reglamentuojamos srities apimtį – patvirtinti planuojamų reglamentuoti paslaugų nomenklatūrą. Šiai paslaugų nomenklatūrai sudaryti reikės patvirtinti paslaugų sudarymo kriterijus.</p>

		<p>šioms visuomenės grupėms: paslaugų teikėjams, kurie turės garantuoti vartotojams saugias ir kokybiškas paslaugas, ir vartotojams, kurie gaus saugias ir kokybiškas paslaugas.</p> <p>Preliminariais duomenimis, į valstybės biudžetą (Valstybės rinkliavos) už licencijuojamą veiklą planuojama gauti 123 tūkst. eurų pajamų. Valstybės siekis užtikrinti paslaugų saugumą, nustatant paslaugų teikimo reikalavimus paslaugų teikėjams, turi paskatinti paslaugų teikėjus siekti geriau pažinti vartotojus, įsigilinti į jų poreikius ir palaipsniui siekti inovacijų šioje verslo srityje. Kartu ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas žmogiškųjų išteklių kompetencijos didinimui bei verslo aplinkos sąlygų gerinimui. Nuoseklus teisinis šios veiklos reglamentavimas sudarys sąlygas valstybei apsaugoti sąžiningai dirbančius asmenis nuo vis dar šešėlyje esančių paslaugų teikėjų, siūlančių nesaugias paslaugas, neatitinkančias sveikatinimo paslaugoms keliamų saugumo ir kokybės reikalavimų. Svarbu, kad šią veiklą</p>	<p>Kartu Ministerija turėtų parengti pavyzdinius paslaugos (-ų) metodikos (-ų) rengimo nuostatus bei minimalius paslaugų teikimo reikalavimus. Šių reikalavimų privalėtų laikytis paslaugų teikėjai. Kartu būtų nustatyti kvalifikacijos reikalavimai specialistams, teikiantiems netradicinės medicinos (PAM) paslaugas. Šias paslaugas galėtų teikti tik asmenys, turintys PAM kvalifikacijos pažymėjimą, kuris būtų išduodamas pagal Ministerijos patvirtintą šių specialistų kvalifikacijos įvertinimo tvarką. Kartu būtų patvirtinta ir specialistų kvalifikacijos tobulinimo tvarka. Pirmiau minėtiems dokumentams rengti Ministerija pasitelktų netradicinės medicinos (PAM) konsultantus, patvirtindama jų sąrašą ir konsultantų veiklos darbo reglamentą. Netradicinės medicinos (PAM) specialistų registravimo, šios veiklos kokybės ir saugumo užtikrinimo stebėseną, vadovaujantis patvirtintų teisės aktų nuostatomis, turėtų vykdyti Ministerijos įgaliotos institucijos pagal kompetenciją.</p>
--	--	---	--

		<p>organizuojant ir vykdant jos plėtrą dalyvaus ir asociacija, vienijanti šios veiklos praktika suinteresuotus asmenimis.</p>	
<p>Siūloma alternatyva ir jos įgyvendinimo būdai</p>	<p>Siūloma pasirinkti 1-ąją alternatyvą*. Jos pagrindu įgyvendinant Pažymoje suformuluotus uždavinius ir priemones būtų pasiektas Pažymoje iškeltas tikslas. Tai iš esmės sudarytų galimybę nuosekliai formuoti šios veiklos politiką ir užtikrintų nuoseklų jos reglamentavimą bei įgyvendinimo organizavimą, būtų sukurta Lietuvoje netradicinės medicinos srities valdymo institucinė sistema, apibrėžta netradicinės medicinos (PAM) sąvoka, paskirti ir patvirtinti šios veiklos plėtros subjektai, apibrėžta jų kompetencija, nustatytos teisės ir pareigos bei atsakomybė, apibrėžta netradicinės medicinos (PAM) veiklos apimtis, nustatyta jos grupių, pogrupių ar paslaugų apimtis, parengti paslaugų priskyrimo prie netradicinės medicinos (PAM) kriterijai, parengtos paslaugų teikimo metodikos (standartai) – paslaugų teikimo tvarkos aprašai. Kartu ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje bus apibrėžtas netradicinės medicinos (PAM) ekonominės veiklos turinys, nustatyti kvalifikacijos reikalavimai, šias paslaugas teikiantiems specialistams, sukurtas šios veiklos stebėsenos ir priežiūros mechanizmas.</p> <p>Ypač svarbus aspektas, kad netradicinės medicinos (PAM) praktikos veiklos stebėsenos ir priežiūros veikloje dalyvautų Asociacija, kuri atstovautų šios veiklos paslaugų vartotojų ir paslaugų teikėjų interesams, galėtų sudaryti šios veiklos vystymui palankius sandorius. Asociacija galėtų teikti tinkamus siūlymus tiek atsakingiems už netradicinės medicinos (PAM) politikos įgyvendinimo organizavimą, tiek tiesioginiams aptariamoms veiklos dalyviams (paslaugų teikėjams ir vartotojams). Ypač svarbu ir tai, kad pasirinktas įgyvendinti šios alternatyvos modelis savo funkcijų ir užsibrėžtų uždavinių įgyvendinimo apimtimi daug platesnis, nuoseklesnis. Atsižvelgiant į šias ir kitas 1-osios alternatyvos* įgyvendinimo nuostatas, pozityvus aspektas yra ir tas, kad įgyvendinamai alternatyvai planuojami mažesni valstybės tiksliniai asignavimai, palyginti su antrosios alternatyvos įgyvendinimo nuostatomis ir planuojamais asignavimais.</p> <p>Alternatyvai įgyvendinti būtina parengti Lietuvos Respublikos papildomosios ir alternatyviosios medicinos praktikos įstatymą, Lietuvos Respublikos papildomosios ir alternatyviosios medicinos asociacijos įstatymą, Sveikatos sistemos įstatymo papildymo įstatymą (ir su jais susijusius poįstatyminius teisės aktus). Visas preliminarus numatomų parengti teisės aktų projektų sąrašas pateikiamas Pažymos 3 priede. Atkreiptinas dėmesys, kad būtinų parengti teisės aktų projektų sąrašas bus tikslinamas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimamus sprendimus, susijusius su netradicinės medicinos (PAM) sritimi. Šio įstatymo projekto koncepcija – šioje pažymoje nurodytų tikslų, uždavinių bei numatytų priemonių įgyvendinimas, sprendžiant joje įvardytas teises, ekonomines kolizijas, siekiant apsaugoti vartotojus ir kartu sukurti tinkamas šio verslo konkurencines sąlygas.</p>		
<p>Kita svarbi informacija</p>	<p>Taip pat būtina atsižvelgti į tai, kad šios pažymos projekto nuostatos buvo aptartos ir suderintos su visuomeniniais konsultantais netradicinės medicinos plėtros klausimais (medicinos mokslo srities akademinės bendruomenės atstovais, asmenimis, dalyvaujančiais teikiant netradicinės medicinos paslaugas, įmonių,</p>		

asociacijų ir kt. šią veiklą plėtojančių institucijų deleguotais asmenimis), patvirtintais sveikatos apsaugos ministro įsakymu. Svarbu pažymėti, kad Ministerija, siekdama praplėsti Pažymos dalis „Poveikis valstybės finansams“, „Poveikis ekonomikai“, dar 2014 m. vasarą raštu kreipėsi į asociacijas, vienijančias šią veiklą praktikuojančius asmenis, prašydama pateikti konkrečius ar bent preliminarinius duomenis (kiek yra darbuotojų, vykdančių šios veiklos tiesiogines funkcijas, kokių profesijų, kiek suteikiama tokių paslaugų). Informacijos negauta. Ministerijos organizuojamuose šiais klausimais pasitarimuose asociacijos nurodydavo įvairias priežastis dėl nepateiktų anksčiau minėtų duomenų: jų tiesiog nerenka, užtruktų pakankami daug laiko, nes joms reikėtų net ne pagal kompetenciją bandyti jų prašyti iš asmenų, kurie verčiasi panašios veiklos praktika. Pasitarimų metu su konsultantais buvo nuspręsta šią netradicinės medicinos iniciatyvą Lietuvoje vadinti papildomąja ir alternatyviaja medicina. Siūlomas šios sąvokos apibrėžimas apibrėžtas Pažymos dalyje „Tikslas“.

Svarbu paminėti, kad buvo atlikta viešai publikuotų mokslo straipsnių, studijų, susijusių su netradicinės medicinos (PAM) sritimi, analizė. Išsamiai apie netradicinės medicinos (PAM) praktikos paslaugų apimtį, teikimo metodiką ir teisinio reguliavimo Lietuvoje būtinybę bei poreikį pateikiama informacija šiose mokslinėse studijose: „Papildomosios ir alternatyviosios (netradicinės) medicinos paslaugų teisinis reguliavimas: dabartis ir perspektyvos“, I. Špokienė, „Papildomosios ir alternatyviosios medicinos teisinio reguliavimo Lietuvoje probleminiai aspektai“, I. Špokienė ir kt. (mokslo studijų sąrašas pateiktas Pažymos 6 priede).

Pažymos rengimo metu buvo organizuoti pasitarimai su Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Statistikos departamento, Valstybinės mokesčių inspekcijos, valstybinės įmonės Registrų centro, Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos darbuotojais, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto atstovais. Pasitarimų metu buvo pristatyti aktualūs klausimai, pateikti Ministerijos siūlomi sprendimo būdai (Ministerijoje saugomi visi pasitarimų protokolai). Ministerija inicijavo susitikimus su Druskininkų, Birštono savivaldybių administracijomis bei jų dispozicijoje esančių sanatorijų, poilsio namų atsakingais asmenimis, atstovaujančiais planuojamos reglamentuoti srities paslaugų teikėjams. Vyko diskusijos ir su kitais suinteresuotais asmenimis, išreiškusiais norą išsakyti nuomonę dėl šiandienos problemų, kylančių vykdam šią planuojamą reglamentuoti veiklą (pasitarimų protokolai saugomi Ministerijoje).

Pažymėtinas Lietuvos Respublikos Seimo Parlamentinių tyrimų departamento (toliau – PTD) atliktas analitinis informacinis darbas „Netradicinės medicinos veiklos reglamentavimas Europos Sąjungos šalyse“ (žr. Pažymos 7 priedą). ES įteisinti skirtingi netradicinės medicinos (PAM) metodai. Aptariamų paslaugų teisinis reguliavimas ES narėse iš esmės skirtingas, nors yra ir panašių tendencijų. Atskirose šalyse skirtingai sprendžiami netradicinės medicinos (PAM) metodus taikančių asmenų kvalifikacijos ir licencijavimo klausimai. ES šalims charakteringa, kad teisiškai reglamentuota tik mokslinės medicinos praktika, nors tam tikra apimtimi taip pat yra toleruojamos ir įvairios netradicinės medicinos (PAM) atmainos. Kai kuriose valstybėse (pvz., Austrijoje, Graikijoje, Italijoje, Prancūzijoje) netradicinę mediciną (PAM) praktikuojančių asmenų veikla reguliuojama savarankiškos ar valstybės sankcionuotos savireguliacijos būdu. Savanoriškas netradicinės medicinos (PAM) paslaugų teikėjų registras, siekiant padidinti vartotojų apsaugą, veikia Danijoje, Jungtinėje Karalystėje. Daugumoje Europos valstybių vykdoma valstybinė medicinos praktikos reguliavimo priežiūra,

	<p>todėl teisės normomis aiškiai nustatoma, kokie netradicinės medicinos (PAM) metodai gali būti taikomi sveikatos priežiūros specialistų veikloje, kad ji būtų vertinama kaip profesiskai atsakingas elgesys.</p> <p>Vidurio ir Pietų Europoje netradicinę mediciną (PAM) praktikuoti leidžiama ir gydytojams, o kai kuriuos metodus – tik gydytojams (Slovėnijoje akupunktūrą, homeopatiją, chiropraktiką, osteopatiją leidžiama praktikuoti tik gydytojams, Vengrijoje tik gydytojai gali užsiimti homeopatija, antroposofine medicina, tradicine kinų medicina ir akupunktūra, chiropraktika, osteopatija, ajurveda bei tradicine Tibeto medicina).</p> <p>Šiaurės Europoje netradicinę mediciną (PAM) daugiausia praktikuoja asmenys, neturintys medicininio išsilavinimo. Šiose šalyse sveikatos priežiūros specialistams leidžiama atlikti specialias medicininis procedūras ir gydyti sunkias ligas, o kitoms medicinos praktikoms (pvz., netradicinės medicinos (PAM)) griežti apribojimai netaikomi. Valstybės reglamentuojamų veiklų sąrašas Šiaurės Europos valstybėse skiriasi, tačiau gydyti infekcines ligas, atlikti operacijas, anesteziją, injekcijas, rentgenogramas, skirti receptinius vaistus leidžiama tik universitetinį išsilavinimą turintiems gydytojams.</p> <p>Kai kurių šalių netradicinę mediciną (PAM) reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyta, kad šia praktika gali užsiimti tiek juridiniai, tiek individualia veikla užsiimantys asmenys (pvz., Rumunijoje, Slovėnijoje).</p> <p>Svarbu pažymėti, kad 2015 m. gegužės 12 d. Sveikatos apsaugos ministerijos kolegija pritarė Pažymos 1-osios alternatyvos įgyvendinimui.</p>
--	--

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Jūratė Martinonienė
Pareigos	Netradicinės medicinos iniciatyvų koordinavimo skyriaus vedėja
Institucija (padalinys)	Sveikatos apsaugos ministerija
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	Tel. (8 5) 266 14 52, jurate.martinoniene@sam.lt